

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 140/07-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. L. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. V. P., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 249/2005 zo 17. októbra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. L. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2007 doručená sťažnosť Ing. L. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. V. P., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obo 249/2005 zo 17. októbra 2006, ktorou sa sťažovateľ domáhal vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil, že *„základné právo Ing. L. S. na súdnu ochranu uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 4 Obo 249/2005 zo dňa 17. 10. 2006 bolo porušené“*, uznesenie najvyššieho

súdu sp. zn. 4 Obo 249/2005 zo 17. októbra 2006 zrušil, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie 200 000 Sk a úhradu trov konania.

Ústavný súd zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh zistil, že sťažovateľ je ako žalovaný účastníkom občianskeho súdneho konania o zaplatenie 976 239 Sk s prísl. vedeného Krajským súdom Bratislava (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 54 Cb 14/98, predmetom ktorého je zaplatenie zmluvnej pokuty sťažovateľom na základe zmluvy o dielo uzatvorenej 1. októbra 1996 v znení dodatku z 9. júna 1997. Sťažovateľ sa v konaní bráni námietkou nedostatku pasívnej legitímácie tvrdiac, že svoj podnik predal zmluvou o predaji podniku z 30. novembra 2000 obchodnej spoločnosti P., a. s., a to za kúpnu cenu 1 000 Sk, pričom však Mgr. L. M. (ďalej len „žalobca“) tvrdí, že táto zmluva o predaji podniku je neplatná, pretože nebola za nadobúdateľa P., a. s., riadne podpísaná na to oprávnenou osobou. Účastníci nepovažujú za sporné, že zmluvu o predaji podniku podpísal za nadobúdateľa „J. L., predseda predstavenstva P., a. s.“, a to v B. 30. novembra 2000, sporným je iba to, či podpis tejto osoby zaväzuje P., a. s., keď žalobca tvrdí, že J. L. nebol v čase uzatvorenia zmluvy o predaji podniku predsedom predstavenstva P., a. s., a navyše pre písomné úkony P., a. s., sa vyžadoval podpis dvoch členov predstavenstva. Sťažovateľ zastáva názor, že J. L. sa stal predsedom predstavenstva spoločnosti dňom zvolenia na základe voľby vykonanej na valnom zhromaždení, ktorého priebeh osvedčil notár v notárskej zápisnici č. Nz 156/00 z 10. júla 2000, ktoré predchádzalo uzatvoreniu zmluvy o predaji podniku. Ak za spoločnosť P., a. s., mali podpisovať súčasne dvaja členovia predstavenstva, tak aj táto podmienka bola podľa názoru sťažovateľa splnená, pretože „J. L. bol vo svojom mene ako aj v mene O. Z. (člen predstavenstva) na základe generálnej plnej moci (z 10. júla 2000) oprávnený podpísať ako štatutár spoločnosti P., a. s., zmluvu o predaji podniku z 30. novembra 2000“.

Krajský súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 54 Cb 14/98-167 z 12. júna 2003, a to tak, že žalobe vyhovel vychádzajúc z toho, že sťažovateľ je v spore pasívne legitimovaný, pretože, ako vyplýva z výpisu z obchodného registra k 30. novembru 2000, nebol J. L. predsedom predstavenstva P., a. s., tým sa stal až na valnom zhromaždení konanom 22. októbra 2001. Tento rozsudok napadol sťažovateľ odvolaním doručeným

krajskému súdu 21. júla 2003, v ktorom poukazoval nielen na to, že zmluva o predaji podniku je platným právnym úkonom, ale spochybnil aj samotnú opodstatnenosť, resp. sumu zmluvnej pokuty. O odvolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Obo 206/03 zo 4. mája 2004, ktorým napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie krajskému súdu v podstate s tým odôvodnením, že krajský súd sa dostatočne nezaoberal pasívnou legitimáciou v spore sťažovateľa, hoci vyriešenie tejto otázky bolo jednou zo základných úloh súdu. Najvyšší súd poukázal v tejto súvislosti na obsah notárskej zápisnice č. Nz 156/00 z 10. júla 2000 a zdôraznil v súvislosti so skúmaním pasívnej legitimácie v spore sťažovateľa, že *„v tomto smere bolo vykonané dokazovanie nedostatočné a bude ho treba doplniť, či skutočne došlo k nástupníctvu na strane odporcu, teda či Zmluva o predaji podniku bola riadne uzavretá. Následne (podľa výsledku dokazovania predchádzajúcej skutočnosti) bude musieť súd doplniť dokazovanie v súvislosti s uplatnením pohľadávky odporcu podľa § 98 O. s. p. proti navrhovateľovi, najmä výsledok dokazovania právne relevantným spôsobom zdôvodniť, pretože v tejto časti je rozhodnutie nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a následne sa zaoberať nárokom na zmluvnú pokutu“*.

Krajský súd znova vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 54 Cb 14/98-310 z 21. marca 2005, a to tak, že žalobu zamietol a priznal sťažovateľovi nárok na trovy konania. Rozhodol tak po doplnení dokazovania svedeckými výpoveďami, a to najmä výsluchom notára, ktorý spisoval notársku zápisnicu č. Nz 156/00 a ktorý potvrdil, že ju spísal tak, ako je v nej uvedené, a pripojením registrového spisu P., a. s., z ktorého zistil, že na základe notárskej zápisnice č. Nz 156/00 bol podaný návrh na zmenu zápisu spoločnosti v obchodnom registri, ku ktorému bolo doložené i vyhlásenie J. L. o prijatí funkcie predsedu predstavenstva, avšak o tomto návrhu nebolo v čase podpisu zmluvy o predaji podniku ešte rozhodnuté. Krajský súd uzavrel, že táto okolnosť nie je významná, pretože voľba predsedu predstavenstva má účinky ku dňu vykonania valného zhromaždenia, a nie ku dňu zápisu zmeny v obchodnom registri, a preto považoval zmluvu o predaji podniku za platný právny úkon, čo vo vzťahu k sťažovateľovi znamená, že v spore nie je pasívne legitimovaný.

Tento rozsudok napadol odvolaním žalobca a o jeho odvolaní rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obo 249/2005 zo 17. októbra 2006 tak, že rozsudok krajského súdu č. k. 54 Cb 14/98-310 z 21. marca 2005 opäť zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd zistil z notárskej zápisnice č. Nz 156/00 z 10. júla 2000, že v tento deň sa konalo valné zhromaždenie spoločnosti P., a. s., na ktorom bol zvolený za predsedu predstavenstva J. L. a za členov O. Z. a J. B. Z notárskej zápisnice č. Nz 384/2001 najvyšší súd zistil, že 15. júna 2001 sa konalo mimoriadne valné zhromaždenie akcionárov rovnakej spoločnosti, na ktorom boli znova odvolaní pôvodní členovia predstavenstva a J. L. bol zvolený za predsedu predstavenstva. Na základe toho bola vykonaná i zmena v zápise spoločnosti v obchodnom registri. Skutočnosti uvádzané v zápisnici z 10. júla 2000 neboli v obchodnom registri nikdy zapísané. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vo vzťahu k notárskej zápisnici č. Nz 156/00 z 10. júla 2000 ďalej uviedol, že *„spoločnosť ani na ich základe nekonala, pretože na mimoriadnom valnom zhromaždení konanom dňa 15. 6. 2001 bolo znovu rokované o zmene sídla a odvolávaní boli tí istí členovia predstavenstva spoločnosti P., a. s. ako mali byť odvolaní na VZ konanom dňa 10. 7. 2000. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že p. L. bol platne zvolený za predsedu predstavenstva spoločnosti P., a. s. Najvyšší súd uzavrel, že „je odporca pasívne legitimovaný. Vzhľadom na to, že krajský súd neskúmal meritum a zamietol návrh pre nedostatok pasívnej legitimácie odporcu ... Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu podľa ust. § 221 ods. 1 O. s. p. zrušil a podľa ods. 3 citovaného zákonného ustanovenia vec vrátil tomuto na ďalšie konanie a nové rozhodnutie“.*

Sťažovateľ svoju sťažnosť smerujúcu proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu odôvodnil najmä tým, že najvyšší súd sa nevyporiadal so všetkými jeho tvrdeniami, a to najmä pokiaľ ide o argumentáciu, že aj v prípade, ak by J. L. nebol oprávnený konať za spoločnosť P., a. s., s poukazom na § 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka by bol zo zmluvy o predaji podniku zaviazaný sám, resp. keďže došlo ku konvalidácii zmluvy o predaji podniku, pretože spoločnosť P., a. s., zmluvu o predaji podniku ako svoj úkon dodatočne schválila listom, ktorý sa nachádza v súdnom spise, je z tohto úkonu zviazaná spoločnosť P., a. s. Tento argument uviedol sťažovateľ už vo svojom podaní doručenom krajskému

súdu 15. marca 2005. Sťažovateľ poukázal ďalej na to, že porušenie práva na súdnu ochranu vidí aj v tom, že najvyšší súd vyslovil vo svojich dvoch po sebe nasledujúcich rozhodnutiach v tej istej veci opačný právny názor, keď z jeho rozhodnutia z roku 2004 vyplýva, že J. L. bol oprávnený za spoločnosť P., a. s., konať, a z napadnutého rozhodnutia z roku 2006, že to tak nebolo. Takýto postup najvyššieho súdu predstavuje ohrozenie právnej istoty.

Rozhodnutie najvyššieho súdu napadnuté sťažnosťou nadobudlo právoplatnosť 18. decembra 2006.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie

ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 *mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody.

Označeným rozhodnutím najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vzhľadom na charakter (obsah) tohto rozhodnutia, keď najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obo 249/2005 zo 17. októbra 2006 zrušil rozhodnutie krajského súdu č. k. 54 Cb 14/98-310 z 21. marca 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd poukazuje na to, že prvostupňový súd je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, a to v zmysle § 226 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, avšak táto viazanosť prvostupňového súdu sa obmedzuje iba na právny názor vyslovený odvolacím súdom vo vzťahu k ním riešenej otázke. V tomto prípade najvyšší súd v označenom uznesení vyslovil právny názor, v zmysle ktorého J. L. nebol oprávnený podpísať zmluvu o predaji podniku ako predseda predstavenstva P., a. s., čoho dôsledkom je pasívna legitímácia sťažovateľa v spore. Právnym posúdením prípadného dodatočného schválenia úkonu touto spoločnosťou vo vzťahu k platnosti alebo neplatnosti zmluvy o prevode podniku, a tým aj k otázke pasívnej legitímácie sťažovateľa v spore, sa najvyšší súd nezaoberal a k tejto otázke žiadny právny názor, ktorým by bol prvostupňový súd v zmysle § 226 OSP viazaný, nevyslovil. Tieto otázky patrí preto posudzovať krajskému súdu a v závislosti od jeho zistení ich aj právne posúdiť. Až v prípade, ak by sa s týmito námietkami riadne nevyporiadali súdy ani v ďalšom konaní a v konečnom rozhodnutí vo veci, mal by ústavný súd právomoc túto okolnosť posudzovať vo vzťahu k prípadnému porušeniu práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

Ak sťažovateľ uvádza, že najvyšší súd sa vypořiadal s rovnakou otázkou vo svojich rozhodnutiach odlišne, ústavný súd sa s týmto záverom sťažovateľa nestotožňuje. Svojím v poradí prvým rozhodnutím najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu z dôvodu, že v otázke pasívnej legitímácie *„bolo vykonané dokazovanie nedostatočné a bude ho treba doplniť, či skutočne došlo k nástupníctvu na strane odporcu, teda či Zmluva o predaji podniku bola riadne uzavretá“*. Najvyšší súd hodnotiac výsledky do toho času neúplne vykonaného dokazovania iba konštatoval, že z notárskej zápisnice č. Nz 156/00 vyplýva, že obsahom valného zhromaždenia bola voľba nového predstavenstva spoločnosti, že na tomto valnom zhromaždení bol zvolený predsedom predstavenstva J. L. a že rozhodovanie registrového súdu o zmene zápisu spoločnosti v časti štatutárneho orgánu má iba deklaratórne účinky. Po doplnení dokazovania krajským súdom, najmä pripojením registrového spisu, najvyšší súd vo svojom v poradí druhom rozhodnutí opäť vychádzal z deklaratórnych účinkov zápisu, avšak z doplneného skutkového stavu, keď uzavrel

vo vzťahu k zápisnici č. Nz 156/00, že „spoločnosť ani na ich základe nekonala, pretože na mimoriadnom valnom zhromaždení konanom dňa 15. 6. 2001 bolo znovu rokované o zmene sídla a odvolávaní boli tí istí členovia predstavenstva spoločnosti P., a. s., ako mali byť odvolaní na VZ konanom dňa 10. 7. 2000. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že p. L. bol platne zvolený za predsedu predstavenstva spoločnosti P., a. s. až na MVZ konanom dňa 15. 6. 2001 a preto až od tohto dňa mal právo konať za spoločnosť P. a. s., preto zmluvu o predaji podniku dňa 30. 11. 2000 nemohol za spoločnosť P., a. s. právoplatne podpísať“. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd nepostupoval tak, ako to vo svojej sťažnosti tvrdí sťažovateľ.

Postup a rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvoľnosti (arbitrárnosti). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje nemôže sama o sebe viesť k záveru o arbitrárnosti tohto názoru. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať iba v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu takéto nedostatky nevykazuje a na meritórne preskúmanie uvedeného rozhodnutia preto ústavný súd nie je oprávnený. Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký výklad ustanovení právnych predpisov najvyšším súdom, ktorý by mohol vyvolať účinky nezlučiteľné so sťažovateľom označeným ustanovením ústavy.

Z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a postupom najvyššieho súdu a následným rozhodnutím sp. zn. 4 Obo 249/2005 zo 17. októbra 2006 ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2007